

woensdag

11.01.2012

20.00 Concertzaal

Nieuwjaarshappening

Weense & Deense klassiekers

CONCERTGEBOUW BRUGGE

Biografieën

Brussels Philharmonic – het Vlaams Radio Orkest werd in 1935 opgericht als studio-ensemble onder de vleugels van de openbare omroep. Vandaag is het een modern en flexibel orkest dat regelmatig concerteert in de belangrijkste Vlaamse concertzalen. Het orkest richt z'n ogen vooral op 20e-eeuwse muziek, maar draagt ook het romantische repertoire een warm hart toe. Daarnaast profileert Brussels Philharmonic zich op het gebied van de hedendaagse muziek en de filmmuziek. Dankzij duurzame samenwerkingen met diverse gastdirigenten ontwikkelt het orkest voortdurend nieuwe manieren van concineren en kunnen andere muziekgenres en kunst disciplines verkend worden.

Thomas Søndergård wordt alom beschouwd als een van de beste Scandinavische dirigenten van de voorbije jaren. Hij stond voor zowat alle Deense orkesten en ensembles, en krijgt regelmatig uitnodigingen om internationaal als gastdirigent op te treden. Sinds 2009 is hij hoofddirigent bij het Noorse Radio Orkest, waarmee hij een drukke concert- en opnameagenda heeft. Søndergård staat bekend als een specialist van de hedendaagse Scandinavische muziek. Zijn meest recente opname bevat het beroemde vioolconcerto van Sibelius en het eerste vioolconcerto van Prokofiev, met zijn landgenote Vilde Frang als soliste.

Uitvoerders en programma

Brussels Philharmonic: orkest
Thomas Søndergård: dirigent
Greet Samyn: presentatie

—

Carl Nielsen (1865-1931)
Selectie uit *Aladdin*, opus 34:
- Oosterse feestmars
- Aladdins droom en Dans van de ochtendnevel
- Dans van de gevangenen
- Negerdans

Edvard Grieg (1843-1907)
Peer Gynt, suite nr. 1, opus 46:
I Ochtendstemming
II Ases' dood
III Anitra's dans
IV In de hal van de bergkoning

Carl Nielsen
'Hanendans' uit *Maskarade*

Hans Christian Lumbye (1810-1874)
Salut for August Bournonville: Galop

Hans Christian Lumbye
Champagner Galop

Hans Christian Lumbye
Amelie Walzer

Hans Christian Lumbye
Columbine Polka Mazurka

Edvard Grieg
'Allegro giocoso' uit *Symfoniske danser*, opus 64

Johann Strauss Jr. (1825-1899)
Spanischer Marsch, opus 433

Johann Strauss Jr.
So ängstlich sind wir nicht!, Polka schnell, opus 413

Johann Strauss Jr.
Tritsch-Tratsch-Polka, opus 214

Een nieuwjaarsconcert

In 1954 dirigeerde de Weense violist en dirigent Willi Boskovsky voor het eerst het ondertussen wereldwijd bekeken en bekende Weense Nieuwjaarsconcert. Sindsdien is een respectabel nieuwjaarsconcert als het ware een onmisbaar ingrediënt van de feestdis geworden. Allerlei societydansen die meestal ontstonden in de 19e eeuw staan uiteraard op het programma. Walsen, polka's, galops en meer van dat fraais van de Weense walskoning Johann Strauss junior en zijn talrijke succesvolle familieleden vormen doorgaans het meest traditionele en onontbeerlijke programmaonderdeel. Sommige programmatoeren springen wat origineler om met deze vrij hardnekkige traditie en programmeren ook passende dansmuziek van minder of ten onzent zelfs totaal onbekende componisten, die in hun tijd nochtans ware societycoryfeeën waren. Alhoewel we de dansmuziek van de Deense componist Hans Christian Lumbye niet of nauwelijks kennen, is ze zeker de moeite waard en kan ze gerust wedijveren met de gelegheidsmuziek van de familie Strauss. Niet alleen de dansmuziek van Lumbye maakt het concert van vandaag zo bijzonder, maar vooral de confrontatie van deze muziek met enkele succesnummers van walsenkoning Strauss junior en met muziek van Carl Nielsen en Edvard Grieg. Grieg is ongetwijfeld de meest beroemde van deze twee laatste componisten. Hoewel de naam Carl Nielsen bij sommigen een belletje doe rinkelen, is de muziek van deze Deense componist bij ons nauwelijks gekend. Hij werd geboren op 9 juni 1865 in Sorteling, en overleed in Kopenhagen op 3 oktober 1931. De vier geprogrammeerde orkeststukken, waaronder drie dansen die echter weinig te maken hebben met walsen of polka's à la Strauss,

zijn afkomstig uit een zevendelige orkestsuite (in 1940 postuum gepubliceerd). Het zijn zeer kleurrijke georkestreerde stukken die oorspronkelijk deel uitmaakten van de muziek die Nielsen in 1918-1919 componeerde voor *Aladdin*. De Deense dichter Adam Oehlensläger (1779-1850) herschreef het overbekende sprookje uit Duizend-en-een-nacht in verzen. De sprookjes van Duizend-en-een-nacht verschenen in 1704 in het Frans en kenden al gauw een ongelooflijk succes. Dit bracht een *hausse* teweeg in de West-Europese belangstelling voor het exotische Oosten. Het Oosten inspireerde ook heel wat westerse componisten met heel wat zogenaamde 'oriëntalismen' in de westerse klassieke muziek als gevolg. Ook het openingstuk, de *Oosterse feestmars* is niet wars van enig oriëntalisme. Laat ons, bij het begin van dit nieuwe jaar, deze feestmars beschouwen als een hoopgevend signaal voor de toekomstige multiculturele samenleving. De volgende delen (dansen) ademen, niettegenstaande hun ritmisch karakter, grotendeels diezelfde optimistische en sprookjesachtige sfeer uit. Alhoewel Nielsen het zeker zo niet bedoeld heeft, staat de kleurrijke, diverse orkestratie als het ware symbool voor een veelkleurige samenleving. In zijn tijd werden de niet-westerse culturen nog hoofdzakelijk door een koloniale bril bekeken. Nielsen schreef twee opera's, *Saul og David* en *Maskerade*. Deze laatste is in feite een opera buffa, gecomponeerd tussen 1904 en 1906. Hij werd gecreëerd in Kopenhagen op 11 november 1906. De hele opera en zeker de *Hanendans* is een anticiperend voorbeeld van Nielsens latere stijl, die erg beïnvloed werd door zijn interesse voor de Deense populaire en volksmuziek. *Peer Gynt*, het meesterwerk van Hendrik

Johan Ibsen, (1828-1906) – pseudoniem van Brynjolf Bijarne – was oorspronkelijk een dramatisch gedicht dat gepubliceerd werd in 1867 en beschouwd wordt als het centrale werk van de Noorse letterkunde. In 1874 begon Ibsen het te bewerken tot een toneelstuk in vijf bedrijven. Al in januari 1874 vroeg hij aan Grieg, die hij in Rome leerde kennen, om de muziek te componeren. Grieg accepteerde en op 24 februari 1876 ging het stuk (dat 4,5 uren duurde) in première. De volledige toneelmuziek bestaat maar liefst uit 32 nummers. Grieg distilleerde uit dit geheel twee vierdelige orkestsuites (opus 46 en opus 55) die nu nog tot de meest gespeelde werken uit het volledige orkestrepertoire behoren. Voor een nieuwjaarsconcert lijkt deze eerste *Peer Gynt*-suite een vreemde eend in de bijt, alhoewel ... Het ontwaken van de natuur zoals verklankt in *Ochtendstemming* kan zonder al te veel moeite als een metafoor voor het begin van het nieuwe jaar worden beschouwd. Hoewel de overige delen minder metaforisch zijn, confronteren ze ons toch met een aantal wisselvalligheden die ook eigen zijn aan een nieuw jaar. Grieg componeerde zijn vier *Symfoniske danser*, opus 64 in 1896-97. Ze werden in 1898 in Leipzig gepubliceerd. Het *Allegro giocoso* kan niet anders dan levendig en leuk klinken. Jong en oud kent ongetwijfeld Johann Strauss junior en zijn walsen, galops, polka's of polka-mazurka's. Dat dit dansen zijn, weet iedereen. Eugène Giraudet, 'auteur-professeur de danse à Paris', schreef een uitvoerig werk over dit soort societydansen: *La Danse, le Tenue, le Maintien / L'Hygiène et l'éducation* ... Daarin lezen we bijvoorbeeld dat de wals noch Duits, noch Weens van origine is, maar voor het eerst op 9 november 1178 in Parijs werd gedanst! Voordien kende men deze dans al in de

Provence onder de benaming 'Volta'. Daarna werd hij naar Duitsland geëxporteerd en zo ontstond de 'Walz'. De polka daarentegen werd in Oostenrijk geboren in het jaar dat België onafhankelijk werd (1830). Toen deze dans in 1835 in Praag terecht kwam, kreeg ze de naam 'Polka'. Vier jaar later belandde de polka ook in Wenen. Volgens Giraudet was het een zekere François Hunard die de eerste polkamuziek schreef. De galop ontstond omstreeks 1825 in Duitsland en is een snelle rondedans in de maat 2/4. De polka-mazurka tenslotte, is van Poolse origine. Een zekere Adrien Taléxy schreef er als eerste muziek voor. Giraudet schreef: 'La première musique de cette danse était jouée d'une lenteur, qui ne peut être comparée, à la précipitation introduite de nos jours.' Zo zie je maar: andere tijden, andere gewoontes. Wie weet wat het komende jaar zal brengen ... nog wat meer 'précipitation'? Alvast een boeiend nieuwjaar.

Johan Huys

© Filip Dujardin

Concertgebouw Brugge wenst u
een verbluffend 2012!
En een heerlijke muzikale avond ...

Met dank aan de deelnemende bedrijven:

HOYA Deloitte.

Brussels Philharmonic

concertmeester

Otto Derolez

eerste viool

Lei Wang
Virginie Petit
Olivia Bergeot
Annelies Broeckhoven
Stefaan Claeys
Andrzej Dudek
Daniela Rapan
Philippe Tjampens
Alissa Vaitsner
Erica Jang
Teresa Heidel
Gordan Trajkovic
Sayoko Siobhan Mundy

tweede viool

Ivo Lintermans
Marc Steylaerts
Caroline Chardonnet
Ion Dura
Yuki Hori
Bruno Linders
Eleonore Malaboeuf
Karine Martens
Francis Vanden Heede
Ilse Vantendeloo
Saartje De Muynck
Veronique Burstin

altviool

Nathan Braude
Agnieszka Kosakowska
Anna Przeslawska
Barbara Peynsaert
Stefan Uelpenich
Patricia Van Reusel
Allard Philippe
Helena Raeymakers
Eva Frühauf

cello

Karel Steylaerts
Kirsten Andersen
Jan Baerts
Barbara Gerarts
Livin Vandewalle
Elke Wynants
Emmanuel Tondus
Francis Mourey

contrabas

Marc Saey
Martin Rosso
Philippe Stepman
Pascal Smets
Tino Ladika
Jan Verhoeven

fluit

Wouter Van den Eynde
Lieve Schuermans
Eric Mertens
Mirjam Arnold

hobo

Joris Van den Hauwe

hobo, engelse hoorn

Maarten Wijnen

klarinet

Eddy Vanoosthuysse
Severine Sierens

fagot

Luc Verdonck
Jonas Coomans

hoorn

Christiaan Moolenaars
Jos Verjans
Bruce Richards
Gerry Liekens

trompet

Ward Hoornaert
Luc Sirjaques

trombone

David Rey
Marc Joris

bastrombone

Josquin Chuffart

tuba

Hugo Mathysen

pauken

Gert D'Haese

slagwerk

Thomas Plessers
Gerrit Nulens
Tom Pipeleers
Ward De Ketelaere

harp

Aurore Grailet

celesta

Catherine Mertens

Untitled, Arika. Dorthe Alstrup, 2002

za 18.02.12 — zo 26.02.12 / Concertgebouw
COME ON! LET'S PARTY!

Het derde COME ON!-festival lanceert een duidelijke oproep: LET'S PARTY! Op 20 februari 2012 is het exact 10 jaar geleden dat het Concertgebouw officieel werd geopend met een uitvoering van Haydn's *Die Schöpfung* door Anima Eterna Brugge. Het Concertgebouw laat u meefesten tijdens zeven projecten die de gevarieerde artistieke werking in de verf zetten.

Marianne Faithfull

vr 30.03.12 / 20.00 / Concertzaal
Marianne Faithfull / The Seven Deadly Sins
De messcherpe en swingende satire *Die sieben Todsünden* is de laatste samenwerking van Kurt Weill en Bertolt Brecht. Marianne Faithfull zingt deze muziek al jaren, en doet dit alsof ze speciaal voor haar gecomponeerd werd: nu eens zalvend dan weer raspand, zoals enkel grandes dames met patina dat kunnen. Brussels Philharmonic is het orkest van dienst.

In het Concertgebouwcafé kunt u gezellig nagenieten met cultuurliefhebbers en mogelijk ontmoet u er ook de artiesten.

WWW.CONCERTGEBOUW.BE
+32 70 22 33 02 / IN&UIT 7 ZAND 34 BRUGGE

Provincie
West-Vlaanderen

BRUGGE

FLUXYS

MUZE
MUSE

Grensoverschrijdend netwerk voor
klassieke en hedendaags
klassieke muziek

DeMorgen
een open geest bijtelt meer

Knack

Klara

COBRA
be

focus • wtv